

T.C. ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610- 239258
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ekli listede TBMM esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergelerine ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.
Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KORKMAZ
Bakan

Ek:
Liste (7 Adet, 7 Sayfa)
Cevap Yazısı (41 Adet, 78 Sayfa)

7/34630 - 7/34643 } 6.11.20
7/34645 - 7/34646 }
7/34952, 7/34954 6.11.20

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN SERPİL KEMALBAY
PEKGÖZEGÜ'NÜN
TBMM 7/34518 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVABI

SORULAR

Dünyada ve Türkiye’de yapılan bir çok bilimsel araştırmalar iklim değişikliğine neden olan kömürlü termik santrallerin ve kömür madenlerinin yurttaşların suya erişimlerini, geçim kaynaklarını, yerelde canlı sağlığını, havayı, suyu, toprağı kirlettiğı, doğayı yok ederken tarım alanlarını ve yerleşim yerlerini tahrip ettiğini ortaya koymaktadır.

Korona virüs epidemisinin tüm dünyada hızla yayıldığı, Türkiye’de de binleri aşan yurttaşımızın yaşamını yitirmesine, yüz binlerce kişinin enfekte olmasına neden olduğu ve salgının etkilerini sürdürdüğü bir dönemde Muğla’nın Milas ilçesine bağı olan ve termik santrale kömür temini için istimlak edilmek istenen İkizköy’de köylü vatandaşlarımız Yeniköy Termik Santrali’nin öncelikle santrallerinin soğutma sistemleri ihtiyacı için suyu kullanması ve ihtiyaçlarından arta kalırsa köye su vermesi sonucu susuz bırakılmaktadırlar.

Yer altı suları da dahil olmak üzere suyun kullanım hakkının Muğla Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İşleri Müdürlüğü’nün “*suyun halk için kullanılması*” doğrultusunda Danıştay’a yapmış olduğu başvuruda Danıştay’ın bilirkişi olarak atadığı DSI’nin raporuna istinaden Danıştay tarafından 2017’de termik santral ve kömür madeni faaliyetlerinin yoğun su tüketimi öncelendirilip “*elektrik arzının su kullanım hakkından daha önemli olduğu*” gerekçesi ile su kullanım önceliğinin halktan, köylüden yana değil şirkete tahsisine onay vermiştir. Su kullanım önceliğinin havayı, toprağı kirleten, tarımı ve zeytinciliğı bitme noktasına getiren Yeniköy Termik Santrali’ni işleten firmaya verilmesi nedeniyle İkizköy ve Çamköy’de halk susuz kalmanın mağduriyetlerini yaşamaktadırlar.

Anayasanın 56. Maddesinde düzenlenen sağlık hakkı çevre ile bağı kurularak sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı olarak düzenlendiğinin göz ardı edilerek köyleri maden şirketine verilen köylülerin bir kısmı köylerini terk etmek zorunda bırakılırken, geri kalan köylüler de köylerini, yaşam ve geçim alanlarını terk etmeye zorlanmaktadır.

Yeniköy Termik Santralinin özelleştirilmesiyle birlikte İkizköy ve bölgedeki diğer birçok yerleşimin su ihtiyacının sağlandığı su kaynaklarının Özelleştirme İdaresinin Onayı ile Yeniköy Kemerköy Elektrik Üretim AŞ’ye devredilmesi ile Geyik Barajının suyunun % 75’i ve diğer sondaj kuyularından elde edilen suyun şirketin “kendi malı” olduğu ve yine kendi tesislerinin soğutulması için kullanılmaya başlanması ile özellikle pandemiden korunmada hijyenin özellikle önemli olduğu günlerde evlerinde kullanacak su bulamadıklarını, hayvanlarına su veremediklerini, tarlalarını sulayamadıklarını, susuzluğun yanı sıra çok hissedilir bir hava kirliliğı ve giderek artan kanser vakalarının mevcut olduğunu, tüm canlıların yaşama hakkı olarak su istediklerini, zeytinlerini üretmek isteyip, kömür, maden arama, dinamit sesi ve hava kirliliğı istemediklerini belirterek “artık bir var olma mücadelesi vermekte” olduklarını köy çeşmesi başında susuzluğa tepki göstererek yapmış oldukları basın açıklaması ile ifade etmişlerdir.

Bölgede vatandaşların sorunlarının çözümü için destek veren ve basın açıklamasına katılan Muğla Çevre Platformu Milas Meclisi ise “ *Asli sorumlunun köyün suyunun vanasını elinde tutan, bunu köylülerin arazilerini ucuza satın almak için tehdit olarak kullanan Yeniköy Kemerköy Termik Santrali adlı şirketin olduğu, hakem rolü oynayan Danıştay’ın bilirkişi olan DSİ’nin elektrik üretiminin aciliyetini esas alan, köylülerin su ve yaşama hakkından hiç bahsetmeyen raporuna dayanarak MUSKİ’ye devretmeme yönünde verdiği kararın da bir insan hakları ihlali niteliğinde olduğu.* ” yönündeki açıklaması ile tepkilerini dile getirmişlerdir.

Bu bağlamda;

- 1- Herkesin kişisel ve ev içi kullanımları için yeterli, güvenli, kabul edilebilir, erişilebilir suya sahip olması anayasal hak iken, Muğla, Milas İkizköylülerin içme ve kullanma sularının ellerinden alınarak şirketlere verilmesi nasıl mümkün olmaktadır?
- 2- Yıllardır yaşama, havaya, suya, doğaya verdiği zararları ulusal ve uluslararası hazırlanan raporlarla uzmanlarca dile getirilen, bölge halkları tarafından kurulmaması ve kapatılması yönünde mücadele verilen termik santrallerin kapatılmasına yönelik Bakanlığınızca uzman raporlarını ve halkı dikkate alan bir çalışma bulunmakta mıdır?
- 3- Ülkedeki yanlış su politikalarının değiştirilerek yeni demokratik-ekolojik su politikaları oluşturulması için sularımız üzerinde uygulanan ve tahrip etme, katletme, insansızlaştırma uygulamasına dönüşen projelerden vazgeçilmesine yönelik olarak bilim insanların, çevreci oluşumların ve halkların talepleri doğrultusunda bir çalışma Bakanlığınızca bir çalışma yürütülecek midir?
- 4- Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de hızla yayılan Covid-19 pandemisinden korunmak için en önemli etkenlerden birinin hijyen olduğu günümüzde İkizköylülerin bölgede yer alan Yeniköy Termik Santralince susuz bırakılmış oldukları bilginiz dahilinde midir?
- 5- İkizköylü yurttaşlar tarafından yaklaşık bir yıldır dile getirilen “suların kesilmesinin bir yıl önce şirketin köylülerin tarım topraklarını satın alma isteğine köylülerin karşı çıkmasıyla başladığı”, şirketin kendilerini susuzlukla cezalandırdığı iddialarına yönelik olarak Bakanlığınızca halk sağlığının önceliğini dikkate alacak herhangi bir denetleme ve çalışma yapılmış mıdır?
- 6- Muğla Çevre Platformunca Bakanlığınıza Yeniköy Termik Santralince köylülere yönelik hak ihlallerini içeren yapılan başvurular değerlendirilmiş midir?
- 7- Bakanlığınızca suyun ve toprağın şirketlere devredilmesinden vazgeçilmesi yönünde bir çalışma yapılacak mıdır?
- 8- Trakya’da halkın yaşamları, gelecekleri, doğası ve temiz hava hakları için 2 yıldır vermiş oldukları mücadele üzerine Kırklareli’nde kurulması planlanan 3 adet kömürlü termik santral projesinin iptal edildiği göz önüne alındığında Muğla, Eskişehir, Ankara, Konya ve Çanakkale gibi kömür tehdidini yaşayan şehirlerde de bulunan santrallerin kapatılma kararı verilmesine yönelik çalışmanız olacak mıdır?

CEVAP

Bakanlığımız; gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları yürütmekle yükümlüdür. Bakanlığımızda ÇED süreci yürütülen termik santral projelerinin ÇED süreçleri de yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde değerlendirilerek Bakanlığımızca ÇED Olumlu Kararları verilmektedir. Ayrıca ülkemizde planlanan ve ÇED Yönetmeliği kapsamında Bakanlığımıza başvurusu

yapılan her Termik Santral projesinin ÇED süreçlerinde, seçilen alanın ve önerilen proje nedeniyle etkilenmesi muhtemel olan çevrenin; topografyası, arazi özellikleri ve kullanım durumları, ulusal enerji iletim şebekelerine göre konumu, proje için seçilen sahanın yer aldığı coğrafi bölge ve iklim özellikleri, karayolları ve yerleşim merkezlerine göre konumu, arkeolojik ve kültürel varlıklar ile ilişkisi, doğal koruma alanları ve milli parklarla olan ilişkisi, zirai ve sanayi durumu ve aday sahanın lojistik konumu, bölgenin nüfus, fauna, flora, jeolojik ve hidrojeolojik özellikleri, doğal afet durumu, tarım, turizm, toprak, su, hava ve atmosferik koşulları, iklimsel faktörler, mülkiyet durumu, kültür varlığı ve sit özellikleri, peyzaj özellikleri, arazi kullanım durumu, hassasiyet derecesi (ÇED Yönetmeliği'nin Ek-5'deki Duyarlı Yöreler Listesi de dikkate alınarak) ve benzeri özellikleri dikkate alınmaktadır.

Bununla birlikte; diğer projelerde olduğu gibi termik santral projelerinin ÇED süreci içerisinde projenin konusu, türü ve proje için belirlenen yerin özellikleri dikkate alınarak İnceleme Değerlendirme Komisyonu oluşturulmakta ve komisyonda bulunan her kurum projeleri kendi mevzuatları kapsamında değerlendirmektedir. Projelerin ÇED süreçleri içerisinde ilgili kurumların görüşleri doğrultusunda gerekli tüm tedbirlerin alınması sağlanmaktadır.

Ayrıca termik santral projelerinin işletme aşamasında meydana gelebilecek herhangi bir olumsuzluk halinde ise gerek İl Müdürlüklerimizce gerekse de Bakanlığımızın denetim birimi tarafından ani/planlı denetimler yapılmakta olup, yapılan denetimler sonucunda tesislere idari yaptırımlar (para cezası, faaliyeti kapatma v.b.) uygulanmaktadır.